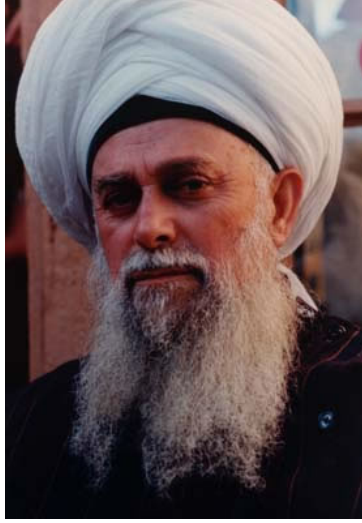

Siyasetin tarikatla ilişkisi olmalı mı?

Bismillahir-Rahmanir-Rahim

ŞEYH NAZIM KIBRISI'den AKP'YE "İSLAMCI PARTİ" KAPATILMASI HAKKINDA DERS GİBİ UYARILAR

Şeyh Nazım Kıbrısı el-Hakkani ile Güneri Cıvaoğlu'nun Kanal-D televizyonunda 23.3.1998 tarihinde yayınlanan görüşmesindeki Refah Partisi'nin kapatılması ve siyasi İslam konusunda ilginç görüşler; bugün "kapatılma davası"na muhatab olan AKP için ders gibi uyarılar... Refah partisi 1997 yılında tarikat liderlerine bir iftar yemeği verdi. Bu olay oldu ve parti kapandı.

- Türkiye'de siyasi İslâm üzerinde tartışmalar oldu; sonunda Refah Partisi kapatıldı...

Aslında politikacıların diyânetle uğraşmaları uygun değildir, tarikat erbâbının da hükümet kapılarında dolaşmaları uygun değildir. O zamanki tarikat sahiplerinin iftara davet edilmeleri, gereği olmayan bir davetti. Bir partinin kapatılmasına sebep teşkil etmiştir. Çünkü siyasî olan kimselerin bu gibi şartlar altında tarikatçılarla görüşmeleri her türlü şüpheyi üzerine çektiği için, bu gibi şeylerden sakınmaları lâzımdı.

- Siyâsetin tarikatla ilişkisi olmalı mı?

Aslında bizim dinimizin mühim esaslarından birisi insanların töhmet menzilinden kaçınmaları hususundadır.

Buna bir örnek verelim:

Bir kimse sirke alacak, ama sirke meyhaneden başka yerde yok.. Meyhaneye girip çıktığında kendisi töhmet altına düşer; "ben sirke alıp çıktım" dese de millete meram anlatamaz.

"Bu kimse meyhaneye girdi, elindeki şişeyle dışarı çıktı!" dediklerinde, "Sirke aldık, içki almadık !..." diye nasıl anlatsın?...

Bunun gibi bilhassa bu zamanda siyâsi kimselerin dini mihraklara çok yaklaşıp onlarla hemhâl olmaları doğru değildir. Aslında tarikatlardan hiçbirinin siyâsetle ilişkilerinin olmaması gerekir.

- O halde İslâm'da siyâsetin malzeme olarak kullanılmasını doğru bulmuyorsunuz...

Hayır, İslâm'ın (tabii İslâm devleti bulunduğu takdirde) kendisinin takdir edeceği bir yoldur. Her devletin kendi prensiplerine göre bir idare sistemi vardır. Şimdi İslâm: *"Hikmet nerde bulunursa o hikmeti siz alabilirsiniz"* der. Hikmet İslâm'ın kendi malıdır. Meselâ garpta hikmetli bir şey, insanlığa hizmet edebilecek bir fikir var; onu alıp taklid etmekte biz aşırılığa gitmeyiz, kabul edebiliriz.

İslâm dünya çapında bir dindir; getirdiği esaslar üzerine kırk İslâm devleti kendilerini İslâm'la idare etmiştir. Bu zamanda İslâm'ın tatbik edilebilecek kaidelerini Avrupalı olsa biz, *"Niye aldın?"* demeyiz. Bizim memleketimizde bir lüzum üzerine, aslı bizim eski kanunlarımızdan olan ve millete fayda verilebilecek olan esas, öneri olarak meclise verilebilir. Meclis mütâlaa eder; *"uygundur"* der, kanun olarak çıkabilir.

Yâni kesinlikle bir şeyi reddetmek zaten akıl ve mantığa uygun değildir. Onun için Refah Partisi İslâmi bir parti olarak bilinmiştir. Aslında cumhuriyet kanunlarının kendilerine vermiş olduğu salâhiyetle bir partiyi kurmuş ve tabii olacak tüzükleri beyan etmişlerdir. Onlar hükümete geçtikleri taktirde T.B.M.M., milletin irâdesini temsil etmektedir, o meclis mâdem ki yasa yapan bir meclistir, yasayı istediği gibi halin muktezâsına ve şânına göre onu yapabilir. Ona karışacağımız yok.

Bununla beraber bir geçiş döneminde olduğumuzdan kültürümüzle maalesef ne şark kültürünü temsil edebiliyoruz, ne garbî kültürünü sindirebilmişiz. İkisi arasında kaldığımızdan dolayı şimdi *"Nasıl yapalım nasıl hareket edelim?"* diye millet taaccüpte kalıyor.

Tarîkat meselesi; insanların siyâsi hayatlarına karışması gerekmeyen şahsî kendi arzu ve ruhani zevklerini tatmin bakımından olan bir yol olduğundan bunu herkes kendi şahsında hayatına geçirir, lâkin umumi olarak bunun arkasına düşmeye gerek yok..

- Siyâsetin din motiflerini yapmasını uygun buluyor musunuz?

Halin iktizasına göre garip kaçan bir şeyin arkasına düşmemek lâzım. İdâre, müdara, dubara... Peygamber Efendimizde *"insanları idare edebilmek ayrı bir sanattır"* demiştir, yâni her sınıfı memnun edebilecek kabiliyette olan kimseler başta bulunması lâzım, tek yönlü insan muvaffak olamaz. Herkese kendi akli miktarınca konuşmasanız bir fayda elde edemezseniz. Şimdi size konuşurken sizin anlayış kabiliyetinizin üstüne çıkarsam iş malâyani olur, altına düşerseniz siz faydalanmazsınız.

Kaabiliyet meselesini mütâlâa edersek çok karışıklık olacak. Herkes gazeteci olamaz, herkes hakim, avukat, doktor olamaz ama sayılamayacak kadar doktor da var, gazeteci de var, paşa da var... Lâkin içlerinden hakîkaten paşa, bakan, reis, avukat kaç kişi bulursunuz? Azdır; çünkü biz kabiliyetlerine göre yetiştiremiyoruz.

Bilhassa şimdi acayip bir tedric düzeni var, gelen öğrenci istidatına göre değil de puan üzerinden mektebe fakülteye gönderiliyor. Bana gazeteci mektebine giden öğrenciler geliyor, gazetecilik mektepte öğrenilmez; Allah vergisidir. Her gazetecinin her yazdığı makale okunmaz, bir arapça söz var, *"Her önüne sinileri dizen adam baklavacı, tatlıcı olamaz."* Vitrini düzeltmekle parlak isimler yazmakla onu temsil edemez.

- İslâm'ın çağın ihtiyaçlarına göre yeniden yorumlanması gerekli mi?

Bu mütâalânız üzerinde geniş bir tartışma mevzûdur. Maalesef siz de bu dönemin yetiştirdiği bir yazar ve düşünürsünüz. Biliyorsunuz ki, değil dinimizi bu asra dâir yorumlayacak ve hakkını verecek kimse yetiştirmek onu bir tarafa bırakalım, hiç bir ilim dalında Avrupalıya boy ölçüşecek bilim adamı yetiştiremedik. Bu bir noksanıyettir.

Türkiye'de 90 üniversite var, bir şey çoğaldığında kalitesi düşüyor. Biz 1938'den 1944'e kadar okuduğumuz vakitte bir tek İstanbul Üniversitesi vardı; şimdi furya olmuş, üniversite açılması kolay ama içerisinde okutulacak kimselerin kalitesi mühimdir.

- Siz İTÜ'den misiniz?

İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi, Kimya Enstitüsü zamanının en iyisiydi, bizi okutan profesörler de dünyada tek olan adamlardı. Meselâ prof. Harald; Türkçesi mükemmeldi, kitaba bakmadan ders verirdi. Bu, kalitenin üstünlüğüdür.

Kısacası dîni bütün sahalarda tatbik edebilecek âlimimiz yok, diyânet teşkilâtının ilmi derecesi nedir ki?

-İslâm'da ictihad kapısı Türkiyede kapandı kim, niçin kapattı?

Buyurun,ictihad yapacak âlim gösterin. Kur'ân-ı Kerim "siz düşünesiniz anlayasınız" diye indirilmiştir, yâni bir yerde bağlanmayın. Asırlar boyunca Kur'an, insanlara boyuna feyz vermek içindir, mânâsı tükenmez ki biz bir yerde bağlayalım. İctihad kapısı açık lâkin giren yok. İctihad yapmaya kimin cesareti var?

- İslâm'da tutuculukla birçok yeniliğin önünün kapanmasına taraftar değilsiniz..

Herşey açık; geçen gün gazetelerde gördüm, Türkiye'de;

- 22 milyon insan sigara içiyor,
- 16 milyon içki müptelâsı,
- 4 milyon alkolik...

Bunu siz nasıl kapatacaksınız? Hangi tedbirle bunu kapatacağız? İctihad edelim diyelim ki, "*Sigara helâldir, içiniz!*" Toplam yekûnu 3 katrilyon geliyor ki, Türkiye bütçesini iki defa alıyor.

İslâm kadar insan haklarını gözeten hiç bir sistem yoktur. Demokrasi esas itibariyle insan haklarını gözetmek iddiasındadır; bununla beraber tatbikatta gerçekleşmiyor. Demokrasiyi tam manasıyla uygulayan bir memleket gösteremezsiniz. Demokrasi insanlığa hakkını verememiştir. Bugün demokrasinin ismi var cismi yoktur.

- İslâm demokrasiye karşı mıdır?

İslâm'ın dünya görüşü başkadır. Demokrasi İslâm'ın ufkuna yaklaşamıyor, demokrasi insanlığa birşey vermek istiyor; lâkin veremiyor, çünkü parazitler çok. Demokraside hak mefumu herkesin kendi görüşüne göre bir kılıf giyiyor. Onun için şimdi CHP'nin "hak" diye tanıyıp yönlendirdiği ANAP'inkine uymuyor, ANAP'ın doğru gördüğünü DSP doğru görmüyor, onu Refah Partisi doğru görmüyor.

Biz tarih boyunca hangi sistemleri kullandık?

Bizim tarihimiz kaç bin seneliktir?

Demokrasiyle tanışalı ne kadar oldu?

Türk'ün 8 bin senelik tarihi vardır. Avrupa demokrasisiyle 40 senedir tanışıklığı var. Türkiye demokrasiyle tanışalı ne hale geldi? Güllük güllistanlık mı oldu? Hikmet işin başında.

Bizim malımızı, bize yarayan herşeyi biz alabiliriz. Tutuculuk yok, aşırı uçlara gitmek de yoktur, akıl ve mantığın kabul ettiği herşeyi kabul ederiz. Ama aklın ve mantığın dışına çıktığı nasıl kabul edelim?

- Lâisizm?

Lâisizm bize uymadı; belki devletin kendi prensiplerinden biri olabilir, halk lâik olamaz, fikir itibariyle lâiklik tatbikatı olamayan bir terim gibi kalır.

Hâsılı kelâm bizim herhangi bir sisteme düşmanlığımız yok, ancak istediğimiz işleyebilen, çalışabilen, halkın huzurunu temin edebilecek, kavgayı durduracak bir nizam, bizim istediğimiz öyle bir nizamdır ki

herkes rahat etsin.

“Lâ ikrafiddîn” (= dinde zorlama yoktur), zorlayamayız; çünkü herkes kendi vicdanında kabul ettiyse etti, etmediyse; ne yapalım. Lâik bir hükümetin, milletin inançlarına karışması, inançlarını yönlendirmesi caiz midir? Hayır, bugün o yapılıyor. Devlet milletin inancından elini çeksin, okuduğuna okutacağına ve giydiğine karışmasın. İngiltere’de ve Amerika’da bu var mı? Niye bizde olsun?

- İslâm’ dîninde zorlama ve terör var mı? Gençlere mesajınız nedir?

İslâm’da zarar ika etmek ve zararı zararlarla karşılamak haramdır. Şimdi millet sokaklara dökülüp taşlarla kapı-pencere kırıyor, polis arabaları kız çocuklarını ve erkek çocuklarını bu halde yakalıyor. Bu İslâm’da yoktur, bunu ne Türklük kabul eder, ne lâiklik, ne İslâm, ne de iman kabul eder. Bunları nasıl yetiştirdiler? Bu gençler hangi sistemle yetişti? Gençlere vasiyetim: İslâm zararı yasaklamıştır, kendi şahsına dâhi zarar veremez.

“Ben hürüm sigarada içerim içki kumar oynarım!”

Hayır senin cebindeki para senden ziyade millete âittir, sen onu milletin faydasına, kendinin çoluk çocuğunun faydasına kullanmalısın, onun dışında zarar için kullanamazsın, zarar yapamazsın, zararı da zararlarla karşılayamazsın!..”

Misal verelim; *“Benim tarlamı yaktı; onu tarlasını yakayım... Ağacımı söktü; gidip onun ağacını sökeyim... Benim filanımı öldürdü gidip onun filanını öldüreyim...”* gibi. Bu İslâm’da yok.

Bizim en ziyade ihtimam gösterdiğimiz; ferdin ve cemiyetin haklarının korunması ve verilmesidir. Maksat, insanın insan olarak kıymetini takdir edebilmektir ama zarar verildiği vakitte biz orada yokuz.

(23.3.1998)

Güneri Cıvaoglu’nun, 23.3.1998 tarihinde Kanal D’de yaptığı “Durum” programında konuk ettiği Şeyh Nazım Kıbrısı ile yaptığı röportajdan hazırlanmıştır.

DİĞER KAYNAK: Hak Dost Sohbetleri 4; Şeyh Nazım Kıbrısı el-Hakkani, 2005.

<http://www.naksibendi.net/sohbetler/Hakdost-Sohbetleri-4.pdf>

[[Aktüel sohbetler](#)]